

Sygn. akt VU 446/17

WYROK ŁĄCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 stycznia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku C. W., M. W., W. W. (1)

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziałowi Regionalnemu w Ł.

o podjęcie wypłaty zawieszony części renty rolniczej

na skutek odwołania C. W., M. W., W. W. (1)

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału (...) w Ł.

z dnia 8 lutego 2017 r. znak: (...),

z dnia 28 lutego 2017 r. znak: (...),

z dnia 28 lutego 2017 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 8 lutego 2017 r. (znak: (...)) oraz

decyzję z dnia 28 lutego 2017 r. (znak: (...)) w ten sposób, że przyznaje C. W. prawo do wypłaty części uzupełniającej świadczenia rentowego w 100% i zobowiązuje organ rentowy do wypłacenia części uzupełniającej tego świadczenia poczynając od dnia 1 marca 2017 roku,

2. umarza postępowanie w przedmiocie decyzji z dnia 28 lutego 2017 r. (...) wydanej wobec E. W.,

3. zasądza od Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ł. na rzecz C. W. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt V U 446/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 lutego 2017 roku, znak (...)Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego działając z urzędu wstrzymał wypłatę C. W. części uzupełniającej emerytury rolniczej od dnia 1 marca 2017 roku z powodu wygaśnięcia umowy dzierżawy z dnia 10 lutego 2007 roku.

W odwołaniu z dnia 2 marca 2017 roku C. W. wniosła o zmianę ww. decyzji i wypłatę części uzupełniającej emerytury rolniczej. W uzasadnieniu wskazała, że emeryt, który przekazał gospodarstwo rolne w warunkach art. 28 ust. 10 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników zachowuje prawo do pełnego świadczenia o ile wykáže, że po przekazaniu gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadził tego gospodarstwa.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt V U 446/17.

Decyzją z dnia 28 lutego 2017 roku, znak (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił C. W. wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej. W uzasadnieniu wskazano, że aktem notarialnym z dnia 13 lutego 2017 roku wnioskodawczyni udokumentowała zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej, przekazując grunty o powierzchni 1,12 ha niepełnoletniej wnuczce P. S., urodzonej w dniu (...).

W odwołaniu z dnia 17 marca 2017 roku C. W. wniosła o zmianę ww. decyzji i wypłatę części uzupełniającej emerytury rolniczej. W uzasadnieniu wskazała, że organ rentowy wywiódł, iż nie prowadzi ona działalności rolniczej, a zatem brak jest jakiegokolwiek podstawy do wydania decyzji odmawiającej prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego rolników.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt V U 501/17.

Decyzją z dnia 28 lutego 2017 roku, znak (...) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił E. W. wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej. W uzasadnieniu wskazano, że aktem notarialnym z dnia 13 lutego 2017 roku wnioskodawca udokumentował zaprzestanie prowadzenie działalności rolniczej, lecz posiadane przez żonę grunty o powierzchni 1,12 ha zostały przekazane niepełnoletniej wnuczce, P. S. urodzonej w dniu (...). Z uwagi na powyższe organ rentowy odmówił wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej od dnia 1 marca 2017 roku do czasu osiągnięcia przez wnuczkę 18 lat.

W odwołaniu z dnia 17 marca 2017 roku wniesiono o zmianę ww. decyzji i wypłatę części uzupełniającej emerytury rolniczej. Wobec tego, że w dniu (...)2017 roku wnioskodawca zmarł, odwołanie zostało podpisane przez spadkobierców, C. W., W. W. (1) i M. W..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt V U 516/17.

Postanowieniami z dnia 21 kwietnia 2017 roku i z dnia 21 sierpnia 2017 roku Sąd połączył sprawy z ww. odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt V U 446/17.

Na rozprawie w dniu 19 grudnia 2017 roku profesjonalny pełnomocnik oświadczył, że cofa odwołanie wniesione w imieniu E. W..

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny w sprawie:

C. i E. małżeństwo W. byli właścicielami gospodarstwa rolnego o powierzchni 1,12 ha położonego w miejscowości T., w gminie Ł..

E. W. był uprawniony do renty rolniczej od dnia 15 marca 2001 roku. Początkowo część uzupełniająca świadczenia została zawieszona w 50%, a następnie od dnia 1 kwietnia 2005 roku część uzupełniająca została podjęta w 100% z uwagi na oddanie w dzierżawę posiadanego gospodarstwa rolnego.

Decyzją z dnia 5 sierpnia 2011 roku przyznano wnioskodawczyni C. W. prawo do wcześniejszej emerytury rolniczej od dnia 20 lipca 2011 roku. Z kolei decyzją z dnia 8 czerwca 2016 roku przyznano ww. prawo do emerytury rolniczej. Wypłata części uzupełniającej świadczenia została podjęta w 100% z uwagi na oddanie w dzierżawę umową z dnia 10 lutego 2007 roku posiadanego gospodarstwa rolnego na okres 10 lat.

Z uwagi na wygaśnięcie umowy dzierżawy zawartej w dniu 10 lutego 2007 roku, decyzją z dnia 8 lutego 2017 roku organ rentowy zawiesił prawo C. W. do wypłaty części uzupełniającej świadczenia emerytalnego od dnia 1 marca 2017 roku.

W dniu 13 lutego 2017 roku wnioskodawczyni dostarczyła do KRUS akt notarialny z dnia 13 lutego 2017 roku, repertorium A nr (...), na podstawie którego darowała nieruchomości rolną swojej wnuczce P. S. urodzonej w dniu (...).

(okoliczności niesporne)

C. i E. małżeństwo W. w 2007 roku oddali gospodarstwo rolne w dzierżawę M. S.. Po zawarciu umowy dzierżawy małżonkowie W. zaprzestali prowadzenia działalności rolniczej. Gdy umowa dzierżawy wygasła, przekazali gospodarstwo darowizną na rzecz niepełnoletniej wnuczki P. S.. Ze względu na występujące u nich schorzenia C. i E. małżeństwo W. nie podjęli działalności rolniczej. E. W. zmarł w dniu (...)(...)roku. C. W. nie pracuje zaś nadal w gospodarstwie rolnym z powodu chorób diabetologicznych. Łąki składające się na grunty wchodzące w skład gospodarstwa rolnego leżą odłogiem.

(dowód: zeznania świadków: S. B., nagranie od minuty 5:27 do minuty 11:05, M. S., nagranie od minuty 11:05 do minuty 13:54, protokół z rozprawy z dnia 19 grudnia 2017 roku, k. 48 – 49, zeznania wnioskodawczyni C. W., nagranie od minuty 2:30 do minuty 10:26, protokół z rozprawy z dnia 6 października 2017 roku, k. 41-41v w związku z nagraniem od minuty 13:54 do minuty 14:44, protokół z rozprawy z dnia 19 grudnia 2017 roku, k. 48v akt sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołania od decyzji z dnia 8 lutego 2017 roku, znak (...) i z dnia z dnia 28 lutego 2017 roku, znak (...) dotyczących C. W. zasługują na uwzględnienie.

Postępowanie podlega umorzeniu w zakresie odwołania od decyzji z dnia 28 lutego 2017 roku, znak (...) dotyczącej prawa do wypłaty zawieszony części renty rolniczej na rzecz E. W..

Na wstępie wskazać należy, że stosownie do treści art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych funkcję pozwu pełni odwołanie od decyzji.

Oświadczenie w przedmiocie cofnięcia odwołania podlega ocenie Sądu co do zgodności z prawem, zasadami współżycia społecznego oraz tego czy nie zmierza ono do obejścia prawa (art. 203 § 4 k.p.c.) i czy nie narusza słusznego interesu ubezpieczonego (art. 469 k.p.c.). Sąd dokonał w przedmiotowym postępowaniu takiej oceny i skonstatował, że zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, że cofnięcie odwołania złożonego przez spadkobierców w imieniu E. W. nie narusza ww. przepisów.

Biorąc pod uwagę, że profesjonalny pełnomocnik cofnął złożone w imieniu E. W. odwołanie, a organ rentowy nie zgłosił sprzeciwu co do dokonania tejże czynności procesowej, Sąd Okręgowy na podstawie art. 355 k.p.c. w związku z art. 203 § 4 k.p.c. i art. 469 k.p.c. orzekł jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

Odnosząc się natomiast do odwołań wniesionych od zaskarżonych decyzji przez C. W. wskazać należy, że stosownie do art. 28 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2017 r., poz. 2336 ze zm.) wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestął prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11. Uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestął prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wydzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

- a) małżonkiem emeryta lub rencisty,
 - b) jego zstępnym lub pasierbem,
 - c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,
 - d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;
- 2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;
- 3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;
- 4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

Przepis art. 28 ust. 10 przywołanej ustawy stanowi zaś, że w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej polegającej na przekazaniu gospodarstwa rolnego w formie aktu notarialnego osobie niepełnoletniej wypłata ulega zawieszeniu w całości do czasu osiągnięcia przez tę osobę 18 lat.

W ocenie Sądu Okręgowego w stanie faktycznym sprawy zachodzą podstawy do ustalenia, że doszło do obalenia domniemania prowadzenia działalności rolniczej (art. 28 ust. 4 w związku z art. 6 pkt 3 ww. ustawy). Odwołująca bowiem, co jednoznacznie wynika z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków nie prowadzi działalności rolniczej ze względu na występujące u niej schorzenia diabetologiczne i swój wiek. Powyższego nie kwestionował zresztą organ rentowy, który w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji z dnia 28 lutego 2017 roku podniósł, że wnioskodawczyni udokumentowała zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej.

W niniejszej sprawie należy mieć na uwadze, że punktem wyjściowym dla skutecznego zawieszenia świadczenia na podstawie art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest ustalenie, że emeryt lub rencista prowadzi gospodarstwo rolne w rozumieniu art. 6 pkt 3 tej ustawy. W sytuacji, gdy emeryt przekazał gospodarstwo rolne w warunkach określonych w art. 28 ust. 10 zachowuje on prawo do pełnego świadczenia o ile wykaże, że po przekazaniu gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadził tego gospodarstwa w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, w sposób analogiczny jak w przypadku wykazania faktycznego zaprzestania działalności rolniczej pomimo zachowania prawa własności lub posiadania gospodarstwa rolnego.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy nie podnosił, ażeby C. W. nadal wykonywała działalność rolniczą na gruncie przekazanym w darowiźnie małoletniej N. S.. Kasa nie kwestionowała zeznań świadków, którzy wyraźnie i stanowczo podnosili, że łąka, którą dysponuje skarżąca leży obecnie odlegiem. Sąd dał w tym zakresie wiarę także samej wnioskodawczyni, albowiem jej zeznania nie stoją w sprzeczności z wiarygodnym i przekonującym stanowiskiem zajętym przez świadków.

Wobec powyższego uznać należy, że spór w przedmiotowej sprawie sprowadza się do interpretacji art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników. W myśl tego przepisu w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej polegającej na przekazaniu gospodarstwa rolnego w formie aktu notarialnego osobie niepełnoletniej wypłata ulega zawieszeniu w całości do czasu osiągnięcia przez tę osobę 18 lat. Zdaniem organu rentowego użyty w tym przepisie zwrot: „w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej” przesądza o tym, że w każdym przypadku przekazania gospodarstwa rolnego osobie niepełnoletniej powoduje zawieszenie wypłaty części uzupełniającej świadczenia z ubezpieczenia rolniczego z mocy prawa, gdyż sam przepis zakłada w takim przypadku zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej.

Z takim stanowiskiem organu rentowego nie sposób się zgodzić, gdyż art. 28 ust. 10 tej ustawy nie można jednak interpretować w oderwaniu od pozostałych ustępów art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz

art. 6 pkt 3 i 4 tej ustawy. W myśl ustępu 1 art. 28 powołanej ustawy wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą. Zatem podstawową przesłanką do zawieszenia części emerytury lub renty rolniczej, w tym całości części uzupełniającej świadczenia, jest prowadzenie działalności rolniczej po przyznaniu świadczenia. Wynika to także z treści art. 28 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, który stanowi, że wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11. Z kolei ustęp 4 art. 28 stanowi, że uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając między innymi gruntów wdzierżawionych lub trwale wyłączonych z produkcji rolnej. Reguła zawarta w ustępie 4 art. 28 stanowiąca o domniemaniu prowadzenia gospodarstwa przez jego właściciela lub posiadacza, czy też małżonka rolnika, potwierdza jedynie tezę, że podstawą zawieszenia wypłaty świadczeń z ubezpieczenia rolniczego jest prowadzenie działalności rolniczej. W podlegającym w niniejszej sprawie wykładni art. 28 ust. 10 zwrot: „zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej polegającej na przekazaniu gospodarstwa rolnego w formie aktu notarialnego osobie niepełnoletniej” odnosi się do formalnego, a nie faktycznego zaprzestania prowadzenia tej działalności, bowiem przeniesienie własności gospodarstwa rolnego obala domniemanie z ustępu 4. Oznacza to, że bez regulacji zawartej w art. 28 ust. 10, przy zastosowaniu ustępu 4 każdy rolnik, który w sposób formalny wyzbył się gospodarstwa na rzecz swojego małoletniego wstępnego byłby uprawniony do pełnego świadczenia z ubezpieczenia rolniczego, mimo dalszego faktycznego prowadzenia działalności rolniczej. Stąd też ratio legis art. 28 ust. 10 powołanej ustawy jest wyeliminowanie takich przypadków. Inaczej mówiąc ustęp 10 art. 28 tej ustawy zawiera domniemanie, że osoba, która aktem notarialnym przekazała własność gospodarstwa rolnego osobie niepełnoletniej nadal prowadzi działalność rolniczą do czasu uzyskania przez nabywcę pełnoletności (por. wyroki Sądu Apelacyjnego z dnia 1 kwietnia 2015 roku, sygn. akt III AUa 716/14, z dnia 21 czerwca 2016 roku, sygn. akt III AUa 1579/15).

Konkludując, nieprawidłowe jest stanowisko KRUS, który zastosował literalną wykładnię przepisu art. 28 ust. 10 ustawy o ubezpieczeniach społecznych rolników. Zgodnie bowiem z ugruntowaną linią orzecniczą kluczowym dla zawieszenia wypłaty świadczenia na podstawie ww. przepisu jest nie tylko samo stwierdzenie faktu, że ubezpieczony, zgodnie z dyspozycją rzeczonoego przepisu, przekazał aktem notarialnym nieruchomości rolną niepełnoletniemu obdarowanemu, lecz także zdolność udowodnienia, na zarzut strony, że ubezpieczony nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. W przedmiotowej sprawie, jak już to wykazano wyżej, C. W. i jej zmarły w dniu (...) roku małżonek zaprzestali prowadzenia działalności rolniczej, a zatem brak było podstaw do zawieszenia wypłaty ich świadczeń.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł jak w punkcie 3 sentencji wyroku mając na uwadze przepis art. 98 KPC oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.).